

Одељење за новинарство и комуникологију је на својој седници 18. маја 2016. формирало Комисију за преглед и оцену докторске дисертације: **Политички дискурс у приповеткама Радована Белог Марковића, кандидаткиње мр Слађане Илић.** Комисија у саставу: проф. др Михајло Пантић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; доц. др Сања Домазет; проф. др Добривоје Станојевић као предложени ментор, након оствареног увида у текст докторске дисертације, узајамних консултација и разговора са кандидаткињом, подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Слађана Илић рођена је 1974. године у Краљеву. Средњошколско образовање стекла је у Педагошкој академији „Петар Петровић Његош“ у Крушевцу. Дипломирала је 26. децембра 1998. године на Филозофском факултету у Нишу, на СГ Српски језик и југословенске књижевности. Одбранила је магистарски рад 8. априла 2005. *Моралистичке идеје у поезији Јована Стерије Поповића* на Филолошком факултету у Београду (ментор проф. др Мило Ломпар). Од јануара 1999. до септембра 2000. године Слађана Илић је волонтирала (као библиотекар) у Народној библиотеци „Стеван Сремац“ у Нишу. У стални радни однос примљена је септембра 2000. године. Од новембра 2000. до фебруара 2004. године радила је као уредник културних програма у Библиотеци. Хонорарно је радила 2003. године као уредник и у Издавачкој кући за децу *Бајка* из Ниша. Од 2004. године запослена је као уредник за општа и уџбеничка издања у Издавачком предузећу *Креативни центар* у Београду. Године 2008. са Издавачким предузећем *Креативни центар* и Библиотеком *Милутин Бојић* била је организатор и учесник округлог стола српских и норвешких писаца за децу. Била је члан уредништва Часописа за књижевност, уметност и културу *Градина* (Ниш) 2001. године. Од 2007. године члан је редакције Часописа за књижевност, уметност и културу *Наш траг* (Велика Плана).

Од 2003. године члан је великог жирија „Вечерњих новости“ за књижевну награду *Меша Селимовић*. Аутор је, реализатор и модератор симпозијума *Стари и нови Ниш у делима списатеља* који је одржан 2006. године у Народној библиотеци „Стеван Сремац“ у Нишу. Средства за реализацију тог пројекта одобрио је Савет за културу града Ниша. Од 2000. године активно пише књижевну критику. Радови су јој објављивани у готово свим часописима и листовима за књижевност, културу и уметност који се издају у Србији (*Летопис Матице српске* (Нови Сад), *Златна греда* (Нови Сад), *Књижевни лист* (Београд), *Књижевност* (Београд), међународни часопис *Стил* (Београд), *Свеске* (Панчево), *Повеља* (Краљево), *Градина* (Ниш), *Слава* (Ниш), часопис на бугарском језику *Мост* (Ниш), *Наше стварање* (Лесковац), *Бдење* (Сврљиг), *Траг* (Врбас), *Кораци* (Крагујевац), *Поља* (Нови Сад), *Наш траг* (Велика Плана) итд. Објавила је више стотина текстова из области књижевне теорије, историје и критике, као и књигу *Нешто се ипак догодило* (Огледи о савременој српској прози сезоне 2000–2004), Агора, Зрењанин 2005.

Наслов урађене докторске дисертације кандидаткиње мр Слађане Илић гласи „Политички дискурс у приповеткама Радована Белог Марковића” и представља добро обрађену и заокружену проблемску целину, састављену од три главе без уводног и закључног поглавља. Свака глава дели се на мање целине: прва на три наслова и три поднаслова, друга на четири наслова и трећа на пет наслова. Увод почиње на деветој нумерисаној страни, а Закључак се окончава на страни 252, што значи да укупно ова докторска дисертација има 243 стране.

У првом делу рада изложени су ауторкини мотиви за писање рада, појмовно-хипотетички оквир истраживања, дефинисан је предмет рада, циљеви истраживања, као и методологија писања тезе.

Унутар области која представља гранично подручје политичког дискурса и књижевности, идеје размотрене у докторској дисертацији Слађане Илић анализирани су као семантичко поље које у многим елементима стоји на граници две дисциплине. Уметнички поступци којима су моралистичке идеје добиле статус естетички функционалних елемената у уметничком тексту анализирани су и интерпретирани као феномени који се не могу одвојити од политичких околности у периодим стваралаштва Радована Белог Марковића.

У закључним разматрањима резимирани су теоријски ставови и изнети формални резултати истраживања.

Примењујући статистичко-аналитичку методу на селективни корпус текстова, уз примену могућих постулата теорије јавног дискурса, кандидаткиња долази до оригиналних резултата. Постављене хипотезе као и добијени исходи показују потребну обавештеност и знање кандидаткиње. Концепција рада је добро постављена. Теоријски део рада проситиче из познавања и анализе доступних објављених радова истраживаног подручја.

При анализи проблема постављених претпоставки, као и у анализи и тумачењу добијених резултата, уочава се склоност кандидаткиње ка истраживачком раду.

Приказ важнијих радова кандидаткиње

Књига: *Нешто се ипак догодило* (Огледи о савременој српској прози)

Тумачење започиње од анализе језика који обележава савремену српску прозу. У њој се говори о пропадању старе језичке матрице и настајању нове у функцији позитивног, стваралачког, борбеног, критичког духа који је опстајао упоредо са рушењем, уништавањем и унижавањем. Језик отпора, политике и протеста уобличио је специфични језички слој који је значио много више од пуког непристајања на постојеће. Именовање, исказивање и формализовање свести о непристајању јесте посредна прича о друштвеном стицању знања из демократског политичког комуницирања.

У студији се ауторка аналитички бави језиком, а језик, по правилу, открива и многе скривене димензије других феномена. Слађану Илић интересује кондензовани језички исказ, микроструктурна вербална форма. Захтеван и прецизан аналитички поступак изведен је без логичких априоризама и привилегије накнадног увида. Слично херменеутичко усмерење приметно је и у другим радовима кандидаткиње.

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет дисертације јесте да се у приповеткама Радована Белог Марковића, српског прозаисте 20. и 21. века, утврде различити приповедачки поступци помоћу којих је остварен политички дискурс у приповеткама овог писца. Овом темом се мало аутора бави, те је допринос ове дисертације даљем проучавању везе књижевности и јавног дискурса велики.

То се учинило најпре тако што су истакнуте сличности и разлике његове прозе с „прозом новог стила“ чији су главни представници Драгослав Михаиловић, Видосав Стевановић, Мирослав Јосић Вишњић, Милисав Савић.

Затим, разматрањем тематске основе прича Радована Белог Марковића у чијем средишту је реалистичан догађај, као и приповедани политички простор и време. Оно што онеобичава приче, чија је основа реалистичка, јесте митопоетски приповедани простор – предели Горње и Доње Псаче, Мислопоље, село Ћелије и Бело Ваљево. Приповедано време поклапа се с друштвенополитичким дешавањима непосредно након Другог светског рата (оснивање сељачких радних задруга, деловање УДБЕ).

Кандидаткиња је размотрила поступке помоћу којих приповедач догађаје из сфере стварносног преводи у сферу зачудног и фантастичног, као и улогу и природу приповедача и рукописа. Приповедна лица Радована Белог Марковића посебни су зато што не припадају само стварности, а приповедају причу чија је основа реалистичка. На пример, у неколиким причама у збирци *Године расплета* (1992) приповедач је Сава Савановић, српски архивампир који се први пут појављује у приповеци Милована Глишића *Глава шећера*.

Овај, као и велики број јунака осталих приповедака Радована Белог Марковића, утварне су природе (више пута умиру и јављају се постхумно) и за њих нема разлике између овог и оног света.

У вези с тим, кандидаткиња разматра и хумор у прози овог писца. Он помера оквири приповедне парадигме јер се јунаци, који припадају митолошком моделу (вампири), у његовим приповеткама понашају другачије него што то митолошки модел подразумева. Таквом врстом изневеравања митолошког модела постиже се комичан ефекат.

У тези се анализира и политичка природа приповедачког дискурса, природа пронађених докумената које коментаришу приповедачи. Разматра се и функција натуралистичких елемената и поступак на који их Радован Бели Марковић поетизује, служећи се поређењима, метафорама и понављањем појединих синтагми и реченица чија је улога рефренска, које онеобичавају приповедање чија је основа реалистичка.

Анализира се још једна специфичност приповедачког поступка овог писца – увођење гласа гомиле. У његовим причама тај глас веома је значајан. Његова функција јесте да дочара атмосферу једног доба (страх људи у тоталитарном друштву), дух провинције и опасности која вреба појединца због резоновања гомиле (потреба да се обавезно неко окриви за непочинство, макар и не био крив, страдање појединца у корист гомиле).

Гомила, која је одувек припадала приповеданом простору, односи се непосредно према придошлицама. Анализирајући понашање политичке гомиле, кандидаткиња тумачити узрочно-последичан однос између ње и механизма тоталитарне власти. С

повећавањем репресије власти, увећава се страх гомиле и њен негативан однос према појединцу.

Такође се посебно анализирају и елементи политичког дискурса у приповеткама Радована Белог Марковића. Тај писац у својим делима баштини различите редакције српског језика и дијалекте. Осим што остварује своју примарну намеру – да употребом специфичног језика да особен ритам својој прози, као и то да старе речи прозвуче као нове – он измишља особени дијалекат којим говоре његови јунаци, који је близак дијалекту његовог географског завичаја, али се од њега и разликује. Осим што архаизује језик с циљем да од заборава сачува старе речи, Радован Бели Марковић смишља и нове којима именује оно што постоји само у оквирима његове прозе.

Истраживачка пажња дисертације јесте усмерена на откривање иновативног односа Радована Белог Марковића према генолошком пореклу прозних облика који садрже значајне иновативне елементе политичког дискурса. То је посебно уочљиво у збиркама приповедака *Црни колач* (1983) и *Шванска коса* (1989). Истраживање иновативности прозних облика који садрже политички дискурс укључује и:

- проучавање поступка превођења приповеданог с реалистичне на гротескно-хоморну или медитативну раван;
- проучавање поступка увођења лирских елемената;
- проучавање фрагментарно структурираних прича које су репрезентативни примери одличног спајања лирског и наративног;
- проучавање мозаички грађених прича структурираних у виду речника, енциклопедије, каталога синонима, фотографија, сентенци, савета, у виду каталога умрлих, у форми писма и сл.

Истраживање подразумева и проучавање реминисценција на дела других писаца и цитатности у којима је заступљен политички дискурс и њихову функционалност у тексту.

Централни део рада представља истраживање и тумачење стилско-реторичких поступака и политичког дискурса у приповеткама Радована Белог Марковића. На основу лингвистичке анализе утврдиле би се особености стилско-реторичких поступака социолекта ове прозе у светлу политичког дискурса рата и мира, као и у светлу језика политике и политичке пропаганде.

Ова дисертација представља покушај изучавања политичког дискурса са више аспеката: стилско-реторичког, политиколошког, комуниколошког, културолошког, психолошког, симболичког и семантичког: – каква су лингвистичка обележја и особености посебног језичког социолекта и у каквом је он односу према језичком стандарду српског језика, језику политике и политичке пропаганде.

Истраживачка пажња усмерена је у више праваца:

- Ка истраживању и тумачењу елемената, особености и функције политичког дискурса у прози Радована Белог Марковића,
- У каквом је он односу према језичком стандарду српског језика, језику политике и језику политичке пропаганде?

Циљ истраживања је пронаћи специфичне моделе прозне структуре:

- с обзиром на то одакле долазе и куда иду искази који се ту размењују,
- према томе шта ти искази садрже, и
- са становишта реторичности и стила њихових формулација.

Истраживачка пажња дисертације је усмерена на језички исказ и дистрибуцију језичких елемената који образују политички дискурс. Реч је о оригиналној идеји која доприноси развоју науке о књижевности и дискурсу у Србији.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Кандидаткиња је поставила неколико хипотеза, од којих је појединачно доказивала сваку. Главна хипотеза јесте у вези са аутором о чијим је делима реч.

Радован Бели Марковић јесте:

- иноватор приповедачких поступака и језика у савременој српској прози;
- на оригиналан начин уводи политички дискурс у приповедачки текст;
- аутентично спаја лирско и наративно, фикционално и политичко;
- један је од највећих савремених лиричара прозаиста који успешно моделује елементе цивилизацијског стилског комплекса;
- на оригиналан начин уводи политички дискурс у приповедачки текст.

Наводећи стилска средства Радована Белог Марковића и контекст њихове употребе, слојевитост значења и друго, кандидаткиња је успешно потврдила главну хипотезу.

Посебне хипотезе

1. Политички дискурс у књижевном тексту се прилагођава условима настанка и контекстуалном, националном и политичком идентитету.

2. Политички дискурс осликава социјална дешавања и климу, колективни дух времена и народа, историјску и митску свест јунака као и њихов културни и фолклорни образац.

3. Политички дискурс са елементима посебних социоеката илуструје својства језика као политичке пропаганде и језика политике, али истовремено сврсисходно доприноси карактеризацији ликова и осликавању времена и простора.

Дескриптивним и аналитичким методама кандидаткиња је потврдила посебне хипотезе.

С обзиром на то да је предмет истраживања сложена проблематика стилско-реторичких односа елемента политичког дискурса, истраживање је засновано на функционалистичком приступу који подразумева истраживање узрока појава, њихових функција и манифестација, као и анализу конкретних реторичких промена.

Од општенаучних метода, у процесу истраживања су коришћене методе моделовања, док је историјско-компаративна метода значајна за прикупљање и поређење података из ближе и даље прошлости који су битни за предмет истраживања.

У овом истраживању примењен је *аналитичко – синтетички* као општи метод, а *структурална анализа* и *компаративно - историјски* као посебни методи. Од методолошких техника користе се примарно *квалитативна анализа садржаја*, с тим што је фокус анализа појединачних случајева (избор), а истраживање садржи и елементе студије дескриптивног типа.

С обзиром на то да проза Радована Белог Марковића није високо комуникативна, у истраживању је примењена и херменеутичка метода. То је начин да се уверљиво реконструишу употребљени елементи политичког дискурса.

4. Опис садржаја

После уводног поглавља, у којем кандидаткиња објашњава значај ове теме за изучавање јавног дискурса и наводи операционалне дефиниције појмова, следи поглавље које се дели на мање целине, а у којем је реч о дискурсу и структури у приповестима *Паликућа* и *Тереза милости пуна*. У овом поглављу биће објашњен Радован Бели Марковић као приповедач, тј. сличности и разлике између његових приповедака и приповедака писаца „прозе новог стила“. Наведене су тематске основе приповедака, заступљеност политичког дискурса у њима и специфичан поступак увођења политичког дискурса, примене и структурирања. Занимљива запажања о микрофизици злостављања, гомили и страху од насиља, отпору тоталитарној моћи, политичким рефлексима и симболима моћи (чизма, пиштољ, државна животиња...) дата су у виду посебних подналова.

Друго поглавље описује дистопију у *Годинама расплета*. Наводи се четири круга прича: од пародичног до дистопијског, од политичког ка поетском, поетика смрти, ка заборава бића. Под овим поднасловима налазе се карактеристике приповедачког света - техника пронађеног рукописа, форма и структура приповетке (речник, енциклопедија, писмо, каталог...), различити видови приповедања – одлике и специфичности приповедача; карактеристични приповедачки поступци; јунаци његових приповедака (карактеризација).

У трећем поглављу реч је о превођењу приповеданог из сфере реалистичког у сферу лирског, дате су лирске особине и анализира се језик на примерима осталих приповедака Радована Белог Марковића. Анализира се однос сећања према рату, терор и ниҳилизам, политички дискурс о Другом светском рату, репресија у поратном периоду, слика власти и друштва.

Рад се поступно обликује дедуктивном истраживачком методом од општих карактеристика политичког дискурса у приповеткама Радована Белог Марковића до појединачких карактеристика које се посебно систематизују по својим семантичким пољима и функционалности у тексту.

Закључак сумира резултате истраживања и подсећа на значај истраживања овог типа.

5. Остварени резултати и научни допринос

Анализа политичког дискурса у приповеткама Радована Белог Марковића актуелизовала је приповетке овог писца у којима су приповедана о временима после Другог светског рата и деведесетим годинама 20. века и понуђено је њихово ново читање у кључу анализе преовлађујућег политичког дискурса.

Откривање различитих иновативних приповедачких поступака указало је на иноваторство у савременој српској прози.

Указало се на основне карактеристике приповедачког поступка лиризације политичког дискурса и спајање тешко спојивога, да наративно становиште најчешће осцилира између реалистичке и гротескно-хуморно конципиране тачке гледишта.

Резултат ове дисертације јесте и доказивање хипотезе да се елементима политичког дискурса у уметничком делу изражавају социјална дешавања и клима, колективни дух времена и народа, историјска и митска свест анонимних стваралаца поруке, као и њихови стилско-реторички, културни и фолклорни обрасци. Очекује се да ће детаљнијом стилско-реторичком анализом политичког дискурса као лингвистичко-политичких форми и посебног социолекта указати на разлике и сличности политичког дискурса са језиком политике и језиком политичке пропаганде. Анализа је значајно осветлила и моћ језика и језик моћи ових вербалних форми и њихов пут од универзалног простора слободе до језика политике и идеолошког жаргона, пут од говорно-политичке сфере до стварног живота људи.

СЕЛЕКТИВНИ СПИСАК ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА КАНДИДАТКИЊЕ

Огледи и студије

1. *Авант-поп је поп, књижевност се пише само због једне реченице*, Златна греда, год. II, бр. 3 (јануар 2002), стр. 54—55.
2. *Идентичност одраза: Борхес – Р. Б. Марковић* (Р. Б. Марковић: *Кнез Мишкин у Белом Ваљеву*, Народна књига, Београд, 2002), **зборник Савремена српска проза**, бр. 15, 2003, стр. 149—156.
(Симпозијум о савременој српској прози, Трстеник 2002)
3. *Површинске манифестације живота* (округли сто *Књижевна критика у богатој књижевности и оскудним временима*, **Књижевна колонија — Сићево, 2002**), Градина, год. XXXVIII, бр. 1, 2003, стр. 61—65.
4. *Новинска критика — сутон или успон књижевности* (Симпозијум о књижевној критици, **Нови Сад 2004**) Златна греда, год. 4, бр. 32—33 (јун—јул 2004), стр. 60—61.
5. *Моралистичке идеје у поезији Јована Стерије Поповића (одломак из магистарског рада)*, Траг, год. II, књ. II, свеска VII, бр. 7, септембар 2006, стр. 60-67.
6. *Уклетост родитељског греха (О прози Павла Угринова*, *Књижевност*, година LXIII, књига ССХХ, број 2, 2008), стр. 70–76.
7. *Извор комике у поезији за децу Владимира Андрића*, *Детињство*, бр. 7, 2007, стр. 118–121.
(Симпозијум о књижевности за децу, **Змајеве дечје игре, Нови Сад, мај 2007**)
8. *Невероватни догађаји (Слике детињства у причама Горана Петровића)*, **Међународни славистички симпозијум, Лавов, Украјина, мај 2008**.
9. *Апсурд људске егзистенције и песимизам у Лепој Јелени Мирослава Јосића Вишњића*, **Зборник радова Златни век Мирослава Јосића Вишњића** (поводом

- четрдесет година књижевног рада и шездесет година живота), Сомбор 2006, стр. 121–128.
10. *Еротско у роману Дивљи калем* Радосава Стојановића, *Писци у Нишу и о Нишу (Зборник реферата са научног скупа из пројекта Књижевни и културни живот на југоистоку Србије у 19. и 20. веку, одржаног 1. децембра 2006. године)*, стр. 249–254.
11. *Тајне стварања (поговор у: Радосав Стојановић, Еуридикини просиоци, збирка прича, Панорама, Приштина 2007, стр. 247–254)*
12. *Фрагменти о лирском у прози Радована Белог Марковића, Симпозијум о српској прози, Трстеник 2007, зборник Савремена српска проза бр.20, 2008, стр. 187–205.*
13. *Слике детињства у причама Мирослава Јосића Вишњића, Симпозијум поводом првог добитника Вељкове Голубице, Сомбор 2008, зборник Вељкови дани 2008, стр.140–158.*
14. *Туга и смрт у романима Радована Белог Марковића, Симпозијум поводом тридесет година књижевног рада Радована Белог Марковића, Ваљево 2007, зборник Проза Радована Белог Марковића, Ваљево 2009, стр. 141–147.*
15. *Вампирске приче Милована Глишића и Радована Белог Марковића, Симпозијум САНУ поводом стогодишњице смрти Милована Глишића и Радоја Домановића, Београд 2008, зборник Глишић и Домановић, Београд 2009, стр. 475–482.*
16. *Рецепција прозе за децу Јасминке Петровић и Уроша Петровића (Симпозијум о књижевности за децу, Змајеве дечје игре, Нови Сад, мај 2009)*

Објављена књига

Нешто се ипак догодило (Огледи о савременој српској прози сезоне 2000–2004), Агора, Зрењанин 2005.

Текстови о књизи *Нешто се ипак догодило*:

- Маријана Милошевић, *Читање је креативан чин*, Књижевни лист, год.V, 1. мај 2006, бр.45, стр. 9
- Новине Београдског читалишта, нова серија, II – 5, јануар 2006.

Критике, прикази

2000

17. *Мистерија божанског стварања* (Милосав Тешић, *Седмица*, СКЗ, Београд, 1999), Свеске, год. X, бр. 51—52 (март 2000), стр. 145—148.
18. *Човек лабудове песме* (Горан Станковић, *Четири доба*, Просвета, Београд, 1999), Свеске, год. X, број 54—55 (септембар 2000), стр. 138—141.

19. *Кључ за Ситничарницу* (Горан Петровић, *Ситничарница 'Код срећне руке'*, Народна књига, Београд, 2000), Свеске, год. X, бр. 56 (децембар 2000), стр. 159—163.

2001

20. *Литерата са овога и онога света* (Радован Бели Марковић, *Лимунација у Ђелијама*, Народна књига, Београд, 2000), Градина, год. XXXVI, бр. 1—2, јануар—фебруар 2001, стр. 206—209.
21. *Дух апсолутне слободе* (Владимир Тасић, *Опроштајни дар*, Светови, Нови Сад, 2001), Градина, год. XXXVI, св. 6—7—8, (јун—јул—август 2001), стр. 173—177.
22. *Од метафоре пене ка метафори чисте поезије* (Верослав Стефановић, *Сам живот*, Народна библиотека „Радослав Веснић“, Краљево, 2000), Градина, год. XXXVI, св. 9—10—11—12, (септембар—октобар—новембар—децембар 2001), стр. 301—305.
23. *Будни сневач у урлајућој дивљини* (Владимир Пиштало, *Миленијум у Београду*, Народна књига, Београд, 2000), Повеља, год. 31, бр. 1, 2001, стр. 113—115.

2002

24. *Може ли се изронити помоћу 'Израњања'* (Веселин Марковић, *Израњање*, Стубови културе, 2001), Златна греда, год. II, бр. 9—10 (јул—август 2002), стр. 68.
25. *Отеклина у огледалу* (Радован Бели Марковић, *Последња ружа Колубаре*, Народна књига, Београд, 2001), Летопис Матице српске, год. 178, књ. 470, св. 1—2 (јул—август 2002), стр. 163—169.
26. *Дневник увреда 1999—2000. године* (Стана Динић-Скочајић: *Мртви смо озбиљни*, Народна књига, Београд, 2001), Летопис Матице српске, год. 178, књ. 470, св. 3 (септембар 2002), стр. 334—337.
27. *Швабица римејк* (Љубица Арсић: *Икона*, Народна књига, Београд, 2001), Златна греда, год. II, бр. 11 (септембар 2002), стр. 68—69.
28. *Сурова машинерија зла* (Драгослав Михаиловић: *Треће пролеће*, самостално издање, Београд, 2002), Златна греда, год. II, бр. 12 (октобар 2002), стр. 67—68.
29. *Нана као начин поимања света* (Светислав Басара, *Краткодневица*, Народна књига, Београд, 2002), Слава, год. I, бр. 1 (новембар 2002), стр. 153—155.
30. *Некакво треперење Рђаве намере незнаног хроничара* (Р. Б. Марковић, *Кнез Мишкин у Белом Ваљеву*, Народна књига, Београд, 2002), Књижевни лист, год. I, бр. 4 (1. новембар 2002), стр. 8.
31. *Тајновитост сабље* (Добрило Ненадић, *Сабља грофа Вронског*, Народна књига, Београд, 2002), Књижевни лист, год. II, бр. 5—6 (1. 12. 2002 — 1. 01. 2003), стр. 8.
32. *Долазак Ниносауруса* (Зоран Ћирић, *Хобо*, Народна књига, Београд, 2001), Повеља, год XXXII, бр. 1/2002, стр. 129—131.

2003

33. *Бележење лоших животних тренутака* (Младен Марков, *Укоп оца*, Народна књига, Београд, 2002), Златна греда, год. III, бр. 17 (март 2003), стр. 63—64.
34. *Фантастика српског страдања* (Милош Милишић, *Украдена врата*, Народна књига, Београд, 2002), Свеске, год. XIV, бр. 67 (март 2003), стр. 148—151.
35. *У врту и вртлогу поезије* (Срба Митровић, *Разговор ил вртлог,*), Књижевни лист, год. II, бр. 9—10 (1. април и 1. мај 2003), стр. 8.
36. *Песма надомак срца* (Саша Јеленковић, *Књига о срцу*, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 2002), Књижевни лист, год. II, бр. 15—16, (2003), стр. 8—9.
37. *Писац снажне наративне имагинације* (Горан Петровић, *Ближњи*, Народна књига, Београд, 2002), Златна греда, год. III, бр. 19—20 (мај—јун 2003), стр. 70.
38. *Реинтерпретација историје и књижевне традиције* (Саша Хаџи Танчић, *Караван Светог Влаха*, Просвета, Београд, 2002), Златна греда, год. III, бр. 21—22 (јул—август 2003), стр. 66.
39. *Значај и моћ змијареве кћери* (Мира Коцић, *Змијарева кћи*, Чигоја штампа, Београд, 2002), Наше стварање, година L, бр.3/2003, стр. 143—147.
40. *Са погледом човека оболелог од звезда*, (Верољуб Вукашиновић, *Опрости, јагње бело*, Народна књига, Београд, 2002), Слава, год. II, број 2 (2003)
41. *Књижевност као уметност завођења* (Стана Динић Скочајић, *Страшне страсне везе*), Слава, год. II, број 4—5 (септембар—децембар 2003), стр. 187—189.
42. *Идентичност одраза: Борхес — Р. Б. Марковић*, (Радован Бели Марковић, *Кнез Мишкин у Белом Ваљеву*, Народна књига, Београд, 2002), Књижевност, бр. 10—11—12, (октобар—децембар 2003, стр. 1271—1276.
43. *Мноштво бибера ничега или метафизика ништавила* (Воја Чолановић, *Лавовски део ничега*, Народна књига, Београд, 2002), Златна греда, год. III, бр. 24 (октобар 2003), стр. 64—65.
44. *Етичка фантазмагорија* (Александар Гаталица, *Еурипидова смрт*, Филип Вишњић, Београд, 2002), Књижевни лист, год. II, бр. 14 (1. октобар 2003), стр. 8.
45. *Књига о одласцима* (Давид Албахари, *Други језик*, Стубови културе, Београд, 2003), Златна греда, год. III, бр. 26 (децембар 2003), стр. 67—68.
46. *Песма надомак срца* (Саша Јеленковић, *Књига о срцу*, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 2002), Књижевни лист, година II, бр. 15—16, 1. новембар—1. децембар 2003, стр. 8—9.
47. *Време апсурда* (Васа Павковић: *Месеј јануар*), *Кораџи*, год. XXXVI, књ. 33, св. 9—10, 2003, стр. 163—166.
- 2004
48. *Појмови /поимања* (Јован Пејчић: *Профил и длан*), *Стил*, бр. 3, 2004, стр. 476—480.
49. *Узбудљива игра тражења* (Милорад Павић: *Шарени хлеб/Невидљиво огледало*, Дерета, Београд, 2003), Златна греда, год. IV, бр. 29 (март 2004), стр. 64—65.
50. *Гротескни спој турбо-фолка и турбо-писања* (Владан Матијевић, *Писац из далека*, Народна књига, Београд, 2003), Златна греда, год. 4, бр. 30 (април 2004), стр. 66—67.

51. *Огледало самоће* (Јелена Ленголд, *Балтимор*, Стубови културе, Београд, 2003), Златна греда, год. 4, бр. 32—33 (јун—јул 2004), стр. 73—74.
52. *Љубав по себи* (Михајло Пантић, *Ако је то љубав*, Стубови културе, Београд, 2003), Летопис Матице српске, год. 180, књ. 473, св. 6 (јун 2004), стр. 965—970.
53. *О заносу из прстију* (Верослав Стефановић, *Детаљи негатива*, Народна библиотека „Стефан Првовенчани, Краљево, 2004), Бдење, год. III, бр. 5—6 (јун 2004), стр. 149—153.
54. *Облик песме на који пада ноћ* (Војислав В. Јовановић, *Гробља*), Књижевни лист, год. III, бр. 23—24 (1. јул и 1. август 2004), стр. 8.
55. *Нешто се ипак догодило* (Марија Јовановић: *Као да се ништа није догодило*, самостално издање, 2003), Златна греда, год. IV, бр. 34—35, (август—септембар 2004), стр. 69—70.
56. *Анкета о савременом српском роману VII*, Златна греда год. IV, бр. 37 (новембар 2004), стр. 36—37.
57. *Разговор црвених ципела* (Љубица Арсић: *Тиграстија од тигра*, Народна књига, Београд, 2003), Златна греда, год. IV, бр. 37 (новембар 2004), стр. 68—69.
58. *Уметност описивања трајања* (Павле Угринов: *Поглед преко свега*, Агора, Зрењанин, 2004), Златна греда, год. IV, бр. 38 (децембар 2004), стр. 69.
59. *Ко хоће да воли, мора да умре или нестанак љубави* (Павле Угринов, *Без љубави*, Агора, Зрењанин, 2003), Градина, бр. 2, 2004, стр. 294—296.
60. *Књига о градитељу* (Драган Великић, *Досије Домашевски*, Стубови културе, Београд, 2003), Градина, бр. 3, 2004, стр. 266—269.
61. *Континуитет савремене српске прозе* (Марко Недић, *Основа и прича*, Филип Вишњић, Београд, 2003), Градина, бр. 2, 2004, стр. 296—297.
62. *Искорењеност лишена образложења* (Саша Јеленковић, *Елпенорова писма*), Књижевни лист, бр. 26—27, 1. октобар—1. новембар 2004, стр. 22.
63. *Прошлост увек пита шта ће бити* (Саша Хаџи Танчић: *Караван Светог Влаха*, Просвета, Београд, 2002), Кораци, год. 38, књ. 34, св. 3—4, 2004, стр. 181—185.
64. *У атласу изгубљених светова* (Јовица Аћин: *Мали еротски речник српског језика*), Кораци, год. 37, књ. 34, св. 9—10, 2004, стр. 143—147.
65. *Лагумска празнина душе* (Радован Бели Марковић, *Оркестар на педале*, Народна књига, Београд, 2004), Траг, год. I, књ. I, свеска III, бр. 3, септембар 2005, стр. 142—145.
- 2005
66. *Време приче* (Владимир Тасић: *Киша и хартија*, Светови, Нови Сад, 2004), Златна греда, год. V, бр. 41 (март 2005), стр. 68—69.
67. *Превазилажење задатог живота* (Павле Угринов: *Старо сајмиште*, Народна књига, Београд, 2004), Траг, год. I, књ. 1, св. 1 (март 2005), стр. 151—152.
68. *Александар Ђорђевић shoots again* (Звонко Карановић: *Више од нуле*, Зограф, Ниш, 2005), Књижевни лист, год. IV, бр. 32 (1. април 2005), стр. 9.

69. *Повест о лудој кући* (Радован Бели Марковић: *Оркестар на педале*, роман, Народна књига, Београд, 2004), *Корац*, год. XXXVIII, књ. 35, свеска 1—2, 2005, стр. 153—156.
70. *За љубитеље лудила и сабеседнике ултрамарина* (Микаило Бодирога, *Квадрилион*, Народна књига, Београд, 2003), *Корац*, год. XXXVIII, књ. 35, св. 3—4, 2005, стр. 162—164.
71. *Разбуктавање вечите борбе* (Верољуб Вукашиновић, *Цветна недеља*, Народна књига, Београд, 2004), *Корац*, год. XXXVIII, књ.35, св. 7-8, 2005, стр. 146-149.
72. *Споменик Стерији* (Мирослав Јосић Вишњић, *Роман без романа*, Народна књига, Београд, 2004), *Корац*, год. XXXVIII, књ. 35, св. 9-10, 2005, стр. 199-201.
73. *Земљомер К. по први пут међу Србима* (Радован Бели Марковић, *Кавалери старог премера*, Политика, Народна књига, Београд, 2006), година II број 4 / 15. септемар 2005), стр. 184-187.
74. *Шејтан је завладао светом* (Светислав Басара, *Срце земље*, роман, Народна књига, Београд, 2004), *Градина*, год. XLI, бр.9/2005, стр. 246-249.
75. *Наговор на читање прозе Радована Белог Марковића*, *Градина*, год. XLII, бр.9/2005, стр. 301-303.
76. *О сталној борби добра и зла* (Љиљана Вулетих, *Живот и мисао Ксеније Атанасијевић*, самостално издање, Београд, 2005), *Наш траг*, год. XIII, бр.4/2006, стр.147-156.
77. *Време приче* (Владимир Тасић, *Киша и хартија*, Светови, Нови Сад, 2004), *Златна греда*, год. V, март, 2005, бр. 41, стр. 68-69.
78. *Читање као стваралачки чин* (Вида Огњеновић, *Путовање у путопис*, Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“, Зрењанин, 2004), *Златна греда*, год. V, септембар, 2005, бр. 47, стр. 70-71.
79. *Приче из подземља* (Саша Илић, *Берлинско окно*, Фабрика књига, Београд, 2005), *Златна греда*, год. VI, јануар-фебруар, 2006, бр. 51-52, стр. 71.
80. *Филозофија самоће* (Милован Марчетић, *Прво лице*, збирка прича, Стилос, Нови Сад, 2003), *Градина*, година XLI, бр. 8 / 2005, стр. 236-240.
81. *Пресек стварности и трансценденције* (Љубомир Симовић, *Тачка*, Стубови културе, Београд, 2004), *Бдење*, год. IV, бр. 8/9, јун-јул 2005, стр. 127-130.
82. *Razotkrivanje svlačenja*, (*Zvonko Karanović, Svlačenje, Narodna biblioteka „Stefan Prvovenčani“*, Kraljevo, 2004), *Polja*, god. L, br. 434, jul-avgust 2005, str. 71-73.
83. *Антибајке о антијунацима* (Енес Халиловић, *Потомци изгубљених просаца*, Рад, Београд, 2004), *Књижевни лист*, год. IV, 1. новембар 2005, бр.39, стр.9.
- 2006
84. *У свету грешака и неспоразума* (Фрања Петриновић, *Последњи тумач симетрије*, Народна књига, Београд, 2005), *Градина*, год. XLII, бр.13/2006, стр. 267-269.
85. *Опседнутост мистериозним знацима* (Давид Албахари, *Пијавице*, Стубови културе, Београд, 2005), *Корац*, год. XXXIX, књига 36, св. 1-2, 2006, стр. 153-155.
86. *О тајнама женске душе* (Павле Угринов: *Зелено месо*, Агора, Зрењанин, 2006) *Београдски књижевни часопис*, година II, број 5 / 15. децемар 2006), стр. 210-211.

87. *Речи у којима светлост непрестано зари* (Горан Петровић, *Разлике*, Народна књига; Политика, Београд, 2006), Златна греда, год. VI, јун-јул, 2006, бр. 56-57, стр. 64-65.
88. *Емоционално читање света* (Вида Огњеновић, *Прелубници*, Стубови културе, Београд, 2006), Златна греда, год. VII, јануар-фебруар, 2007, бр. 63-64, стр. 68.
89. *Бескрајна пространства поезије* (Бојана Стојановић Пантовић, *Бескрајна*, Песничка мануфактура, Београд, 2005), Повеља, год. XXXVI, бр. 1/2006, стр. 199-202.
90. *Nova pusta zemlja* (Nenad Jovanović, *Živeti na moderan i umreti na starinski način*, Narodna biblioteka „Stefan Prvovenčani“, Kraljevo, 2004), Polja, god. LI, br. 437/2006, str. 115-116.

2007

91. *Чежња за шљивом са дебелом сенком* (Давид Албахари, *Сенке*, Стубови културе, Београд, 2005) Кораци, година XLI, књига 37, свеска 1-2, 2007, стр. 125-126.
92. *Пловидба над невидљивим понором* (Бојан Јовановић, *Сенке у тами*, „Поезија“, Београд, 2006), Кораци, година XLI, књига 38, свеска 11-12, 2007, стр. 130-132.
93. *Повратак на просторе сталне Апокалипсе* (Миодраг Павловић, *Бесовски вртлози*, СКЗ, Београд, 2006) Градина, год. XLIII, 20/2007, стр. 243-246.
94. *Тако је у песми* (Слободан Стојадиновић, *Распасана команда*, Књижевно друштво „Свети Сава“, Београд, 2006), Бдење, год. VI, 15. фебруар, бр.15/2007, стр. 126-130.
95. *Под животом* (Радован Бели Марковић, Аша, Књижевна заједница „Борисав Станковић“, Врање, 2007), Књижевни лист, год. VI, 1. септембар 2007, бр. 61, 8-9.
96. *О књижевном вилајету најнеобичнијег савременог српског писца* (Стојан Ђорђевић, *Песничко приповедање*, Београд, 2006), Књижевни лист, год. VI, 1. јун 2007, бр. 58, стр. 8.

2008

97. *Понављање космичких експлозија* (Драган Великић, *Руски прозор*, Стубови културе, Београд, 2007) Кораци, година XLII, свеска 3-4, 2008, стр. 137-142.
98. *Отац и син* (Владимир Кецмановић: Феликс, Via Print, Београд, 2007) Кораци, година XLII, свеска 5-6, 2008, стр. 157-161.
99. *Љубав је огромно гробље* (Павле Угринов, *Ни снови, ништа...* Матица српска, Нови Сад, 2007) Летопис матице српске, год. 184, март 2008, књ. 481, св.3, стр.422-426.
100. *Важне су само речи* (Мирослав Јосић Вишњић, *Сабране приповетке*, Политика, Београд, 2007), Летопис матице српске, год. 184, јун 2008, књ. 481, св.6, стр. 1127-1132.
101. *У причи нема само света* (Слободан Стојадиновић, *Невечерњи дан*, самостално издање, Београд, 2007), Златна греда, год. VIII, март, 2008, бр.77, стр. 66-67.
102. *Заувек прича*, Успења, год. I, новембар 2007, бр.3, стр. 2.

ИНТЕРВЈУИ

1. *Панк као животно и књижевно начело* (разговор са **Звонком Карановићем**), Књижевни магазин, год. V, бр. 48–49, јун–јул 2005, стр. 20–23.
2. *Најнеобичнији савремени српски писац* (разговор са **Радованом Белим Марковићем**), Градина, год. XLII, 13/2006, стр. 276–280.
3. *Важна је добра прича* (Разговор са **Давидом Албахаријем**), Наш траг, год. XIV, бр.2–3/2007, стр.33–41.
4. *Обрачун са деведесетим* (разговор са **Звонком Карановићем**), Наш траг, год. XIV, бр.2–3/2007, стр.83–91.
5. *Мрачне стране међуљудске интеракције* (разговор са **Игором Маројевићем**), Наш траг, год. XIV, бр. 4/2007, стр.81–88.
6. *О тајанственом прожимању светова*, (разговор са **Филипом Давидом**), Наш траг, год. XV, бр. 1–4/2008, стр.84–91.
7. *Писање је подрхтавање у другима*, (разговор са **Драганом Великићем**), Наш траг, год. XV, бр. 1–4/2008, стр.100–105.

КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Radoslav Josimović, *Naturalizam*, Obod, Cetinje, 1967.
2. Vejn But, *Retorika proze*, NOLIT, Beograd, 1976.
3. Драган Стојановић, *Феноменологија и вишезначност књижевног дела*, Просвета, Београд, 1977.
4. Gadamer, Hans-Georg, *Istina i metoda*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1978.
5. Mihail Bahtin, *Stvaralaštvo Fransoa Rablea i narodna kultura srednjeg veka i renesanse*, NOLIT, Beograd, 1978.
6. Radomir Konstantinović, *Filosofija palanke*, NOLIT, Beograd, 1981.
7. Jan Kot, *Kavez traži pticu*, Gradina, Niš, 1983.
8. Dragan Stojanović, *Ironija i značenje*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1984.
9. Walter Benjamin, *Estetički ogledi*, Školska knjiga, Zagreb, 1986.
10. *Metafora, figure i značenje*, zbornik teorijskih radova, izabrao i priredio Leon Kojen, Prosveta, Beograd, 1986.
11. Џонатан Калер, *Структуралистичка поетика*, СКЗ, Београд, 1990.
9. Јулија Кристева, *Црно сунце*, Светови, Нови Сад, 1994.
10. Јелеазар Мелетински, *Историјска поетика новеле*, Матица српска, Нови Сад, 1996.
11. Linda Наџион, *Poetika postmodernizma*, Svetovi, Novi Sad, 1996.
12. Емануел Левинас, *Вријеме и друго*, ОКТОИХ, Подгорица, 1997.
13. Laš Fr. H. Svensen, *Filozofija dosade*, Geopoetika, Beograd, 1999.
14. Антоан Компањон, *Демон теорије*, Светови, Нови Сад, 2001.
15. Николај Берђајев, *О самоубиству*, Бримо, Београд, 2002.
16. Anri Bergson, *O smehu*, Dnevnik, Novi Sad, 2004.
17. Волфганг Кајзер, *Гротескно у сликарству и песништву*, Светови, Нови Сад, 2004.

18. Григориј Чхартишвили, *Пусац и самоубиство*, Информатика а.д., Београд, 2006.
 19. Žak Ransijer, *Politika književnosti*, Adresa, Novi Sad, 2008.
 20. Темат о двојнику
 У: Градац, часопис за књижевност, уметност и културу, година 10, март–јуни 1983, бр. 51, 52.

*

21. Витомир Вулетић, Радован Бели Марковић, *Стилске и језичке игре*, Витомир Вулетић, Ваљево, 2005.
 22. Стојан Ђорђевић, *Песничко приповедање*, Књижевнокритички портрет Радована Белог Марковића, Стојан Ђорђевић, Београд, 2006.

*

23. Темат о Радовану Белом Марковићу
 У: Градина, часопис за књижевност, уметност и културу, година XLII, нова серија, бр.13/2006.
 24. *Проза Радована Белог Марковића*, зборник радова, Матична библиотека „Љубомир П. Ненадовић“, Ваљево, 2009.
 25. *Савремена српска проза*, зборник радова о Радовану Белом Марковићу, бр.19, Народна библиотека „Јефимија“ : Културно-просветна заједница, Трстеник, 2003.

*

26. Слађана Илић, *Под животом*, Радован Бели Марковић, *Аша*, Књижевна заједница „Борисав Станковић“, Врање 2007.
 У: Књижевни лист, год.6, бр.61 (2007), стр.8–9.
 27. Слађана Илић, *Ходајући кроз псачански мрак*: Радован Бели Марковић, *Ђорџа страна*, изабране и ниве приче, СКЗ, Београд 2007.
 У: Београдски књижевни часопис, год. 6, бр.10, стр.163–166.
 28. Слађана Илић, *Фрагменти о лирском у прози Радована Белог Марковића*
 У: Зборник 24. књижевних сусрета Савремена српска проза, 9–10. новембар 2007, Трстеник / (главни и одговорни уредник Верољуб Вукашиновић). – Трстеник : Народна библиотека „Јефимија“, 2008 (Трстеник : М–Граф). – стр.187–205.

СПИСАК ПРИМАРНЕ ЛИТЕРАТУРЕ

1. Radovan Beli Marković, *Palikuća i Tereza milosti puna*, Slovo ljubve, Beograd, 1976.
2. Радован Бели Марковић, *Црни колач*, „Милић Ракић“, Ваљево, 1983.
3. Radovan Beli Marković, *Švapska kosa*, BIGZ, Beograd, 1989.
4. Радован Бели Марковић, *Године расплета*, Агенција „Ваљевац“, Ваљево, 1992.
5. Радован Бели Марковић, *Живчана јанија*, Просвета, Београд, 1994.
6. Радован Бели Марковић, *Сетембрини у Колубари*, Просвета, Београд, 1996.

7. Радован Бели Марковић, *Старе приче*, СКЗ, Београд, 1996.
8. Радован Бели Марковић, *Мале приче : vitae fragmenta*, Филип Вишњић, Београд, 1999.
9. Радован Бели Марковић, *Аша*, Књижевна заједница „Борисав Станковић“, Врање, 2007.
10. Радован Бели Марковић, *Ђоравина страна*, изабране и нове приче, СКЗ, Београд, 2007.

6. Закључак

Узимајући у обзир све наведено у претходним деловима овог Реферата, сматрамо да је кандидаткиња мр Слађана Илић урадила своју докторску дисертацију према одобреној пријави. Кандидаткиња показује смисао за аналитичка, упоредна и суптилна микростилска и реторичка тумачења, као и посебну способност за самостална теоријско-емпиријска истраживања. Анализа објављених радова мр Слађане Илић, као и наведени предмет, циљ, постављене хипотезе и предложени методи истраживања испуњавају предвиђене критеријуме који кандидаткињу, по нашем мишљењу, препоручују Већу да, након истека рока за увид јавности, одобри јавну одбрану тезе за одбрану докторске дисертације под називом *Политички дискурс у приповеткама Радована Белог Марковића* кандидаткиње мр Слађане Илић.

Чланови Комисије:

Београд, 28. мај 2016.

Проф. др Михајло Пантић, Филолошки факултет, Београд

Проф. др Добривоје Станојевић

Доц. др Сања Домазет
